

6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1360250914647089>

В статье рассмотрен и проанализирован Закон Украины «О доступе к публичной информации». Была определена и аргументирована его важность и необходимость на нынешнем этапе развития Украины. Так же проведено сравнение с предшествующими нормативно-правовыми актами, которые регулируют общественные отношения в сфере информационного общества.

The article reviewed and analyzed by the Law of Ukraine «On Access to Public Information». It has been determined and argued its importance and the need at this stage of development of Ukraine. It is also compared with the previous regulations that govern social relations in the field of information society.

Стаття надійшла до редколегії 23.01.2013

УДК 321.02: 352.75 (477)

Назарко А. Т., НУ «ОЮА»

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ ВЕЛИКИХ МІСТ

Статтю присвячено вивченню питань реалізації політичної суб'єктності великих міст в аспекті реалізації їх конституційно-правового статусу. Проаналізовано основні підходи до визначення політичної функції як притаманної місцевому самоврядуванню, визначено основні форми реалізації цієї функції у діяльності суб'єктів публічної влади великих міст та деякі напрями щодо їх конституційно-правового забезпечення.

Постановка проблеми. Великі міста завжди відігравали визначальну роль у розвитку держави та суспільства. Сьогодні найбільші міста концентрують значну частину демографічного, економічного, культурного, наукового потенціалу держав світу, тому дослідження особливостей їхнього розвитку на сучасному етапі має важливе теоретичне та практичне значення для України. Разом з тим, аналіз сучасного стану конституційно-правового забезпечення функціонування міст в Україні свідчить про значні недоліки щодо створення умов для реалізації потенційних можливостей найбільших адміністративно-територіальних утворень, якими є насамперед, крупні та найкрупніші міста. При цьому, якщо питання визначення місця та ролі великих міст

у економічному, демографічному, культурному аспектах має певні здобутки, теоретичні та практичні проблеми політичної суб'єктності великих міст не знайшли достатнього відображення у наукових дослідженнях. У цьому зв'язку вкрай важливим є розгляд місцевого самоврядування як політичного інституту, вбудованого в загальну систему політичних структур, відносин і взаємозв'язків. У цей час політична роль місцевого самоврядування не одержала належної оцінки, що пов'язане з фіксацією в Конституції України тези про самостійність місцевого самоврядування і його виокремлення із системи державного управління. У цьому зв'язку багато авторів схильні розглядати місцеве самоврядування винятково як інститут громадянського суспільства, що виконує функції внутрішньої самоорганізації місцевого співтовариства для вирішення господарських завдань. Однак не менш важливим є дослідження політичних властивостей даного інституту, що зокрема виявляються у великих містах відносин влади, форм узгодження інтересів і активності членів територіальних громад.

Актуальність проблеми та ступінь її висвітлення у наукових публікаціях. Питання конституційно-правового забезпечення розвитку міст України були предметом дослідження як за радянських часів, так і після здобуття незалежності нашої держави. Стан дослідження та проблеми визначення великого міста свідчать про те, що в юридичній науці не склалося єдиної думки щодо великого міста як об'єкта управління, елементу державного та територіального устрою зумовлює необхідність застосування міждисциплінарного підходу при аналізі природи та функціонування великих міст. Різні сторони правосуб'єктності міста досліджувалися в загальному плані з точки зору вивчення територіальних проблем держави [1], визначення загального конституційно-правового статусу міста [2], вдосконалення системи управління сучасним містом [3], запровадження та функціонування ефективної системи місцевого самоврядування у містах [4]. Аналіз спеціальної літератури та дисертаційних робіт свідчить, що конституційно-правовий статус великого міста дотепер не розроблений. Це стосується і складових правосуб'єктності великих міст, якою виступає їх політична суб'єктність.

Мета та основні завдання публікації. Мета публікації полягає у здійсненні аналізу реалізації політичної функції великих міст України, виявленню основних закономірностей та суперечностей у процесі становлення та розвитку їх політичної суб'єктності, а також у формуванні пропозицій щодо основних напрямів державної політики, чинного законодавства та практики його застосування.

Виклад основного матеріалу. З приводу виділення політичної функції органів місцевого самоврядування точаться гострі дискусії як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі, при цьому, у радянській період ця функція або взагалі не виділялась, або охоплювалась іншим класом функцій. Слід зазначити, що політичний аспект у діяльності суб'єктів місцевого самоврядування, не знайшов свого належного відображення та закріплення і в чинному законодавстві України, виключенням є лише виборче та референдарне законодавства. Тому проблема політичної суб'єктності суб'єктів місцевого самоврядування та відповідних їх функцій не випадково належить до найбільш спірних та проблемних питань конституційного права. Разом із тим, виокремлення таких функцій та їх класифікація хоча б по сферах їх реалізації (на місцевих виборах, при ініціації і проведенні місцевих референдумів), як уявляється, є прагматичним та обґрунтованим. Такий підхід актуалізується і тим, що у вітчизняній юридичній літературі політична діяльність суб'єктів публічно-владних відносин фактично не виокремлюється.

Вихідними позиціями при вирішенні питання щодо визнання політичної функції місцевого самоврядування є визначення природи цього інституту суспільного та державного буття. У роботах О. В. Батанова, Ю. Ю. Бальція, І. В. Дробуш, А. Р. Крусян, В. Ф. Погорілка та інших досить ґрунтовно з позицій різних теорій місцевого самоврядування проаналізовано основні підходи до визнання за суб'єктами місцевого самоврядування політичної функції. При цьому І. В. Дробуш, виокремлюючи два протилежні погляди: 1) вся діяльність органів місцевого самоврядування є абсолютно політичною; 2) у діяльності цих органів не має жодного політичного моменту, не погоджується з жодним з них, оскільки, на її думку, одні надто перевищують наявність політичного чинника, інші – його недооцінюють та вважає, що носієм політичної влади є не лише держава, а й інші утворення, зокрема органи місцевого самоврядування [5]. На думку Ю. Ю. Бальція, зазначені доктринальні підходи, що стосуються політичного аспекту діяльності місцевого самоврядування, у своїй основі містять методологічний потенціал [6]. Це підтверджується позицією В. Ф. Погорілка, який, виходячи зі змісту предмета конституційно-правового регулювання, вважає, що конституційне право регулює серцевину політичних відносин, які виникають безпосередньо в процесі здійснення народовладдя в Україні, що виступає у двох основних формах – безпосередньої і представницької демократії [7]. Виходячи з цього, важко говорити про відсутність у місцевому самоврядуванні політичного моменту. Так, О. В. Батанов відзначає, що «місцеве самоврядування – це аж ніяк

не державницьке (у вузькому сенсі цього слова), а громадське явище, яке продукується соціальним середовищем», разом з тим визнає, що «у державно-організованому суспільстві місцеве самоврядування вплетене в тканину політико-адміністративних і соціально-економічних відносин і процесів, які відбуваються в державі» [8]. Підтримуючи цю точку зору та взявши за основу її обґрунтування, наведене в працях зазначених вище авторів, в контексті дослідження системи українського конституціоналізму, на думку А. Р. Крусян, слід виходити з того з того, що «місцеве самоврядування в Україні – це самостійна, недержавна, місцева публічна (публічно-самоврядна) влада територіальних громад» [9].

В юридичній літературі подеколи політична функція цих органів іменується «як забезпечення участі населення у вирішенні питань місцевого значення», оскільки саме місцеве самоврядування покликане забезпечити самостійне вирішення населенням питань місцевого значення. Так, на думку О. В. Батанова, політична функція територіальних громад виявляється у забезпеченні реалізації громадянами – членами територіальних громад конституційного права брати участь в управлінні державними і суспільними справами [10]. Реалізуючи політичну функцію, органи місцевого самоврядування тим самим забезпечують реалізацію громадянами – членами територіальних громад конституційного права брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнських та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та місцевого самоврядування (ст. 38 Конституції України). Тому слід чітко встановити фактичний зміст політичної функції та як вона реалізується в діяльності органів місцевого самоврядування. Ю. Ю. Бальцій підкреслює важливе місце політичні функції серед функцій міського голови та зазначає, що політична функція міського голови опосередкована і повністю співпадає з політичною функцією територіальної громади [11]. Спільні політичні функції міської територіальної громади та міського голови спостерігаються і в забезпеченні проведення місцевого референдуму та реалізації його результатів (п. п. 12. п. 3 ст. 42 Закону України від 21 травня 1997 р.). Таким чином, міський голова, здійснюючи місцеве самоврядування на підвідомчій йому території, виконує певні функції політичного характеру, як одноосібно, так і у взаємодії з територіальною громадою та іншими суб'єктами місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування – це, звичайно, не «держава в державі». Але водночас воно не може бути віднесене виключно до інститутів громадянського суспільства, адже місцеве самоврядування – це не просто форма самоорганізації населення для вирішення місцевих справ,

а й форма здійснення публічної влади, влади народу. З огляду на це органи місцевого самоврядування є доброю школою для політичного виховання, підготовки громадян до участі в управлінні державними справами.

В юридичній літературі виникають суперечки і з приводу того, яка з функцій (політична чи економічна) має посідати перше місце серед інших функцій цих органів. Одні вважають, що першою має бути економічна, оскільки місцеве самоврядування передусім покликане забезпечити вирішення територіальною громадою питань місцевого значення, тобто створити сприятливі умови для економічного розвитку відповідної території. Інші, навпаки, вважають першою функцією – політичну. Стосовно співвідношення політичної та економічної функцій, які на думку багатьох вчених, поряд із правозахисною, є пріоритетними, можна висловити думку, що політична функція міста є явищем іншого, більш високого рівня. В процесі діяльності суб'єктів публічної влади міста, первинний рівень складає визначення основних напрямів розвитку міста в цілому та окремих його складових. Все це фактично є проявом саме політичної складової конституційно-правового статусу великого міста.

Основою політичної суб'єктності великого міста виступає його конституційно-правовий статус. Під конституційно-правовим статусом міста, на думку В. М. Шкабаро, слід розуміти «врегульовані нормами права суспільні відносини міста з людиною, державою, суспільством, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами, міжнародним співтовариством», в результаті яких «виникають ті права і обов'язки міста, які відповідають функціональному призначенню міста на певному етапі розвитку суспільства, відображають його соціально-політичну та економічну роль, єдність юридичних властивостей як учасника конституційних правовідносин» [12]. При цьому до політичного механізму міста автор справедливо відносить органи міської влади, територію міста, міські символи прапор, герб, гімн міста.

Дещо по іншому розуміє конституційний статус (щодо міста Києва – А.Н.) М. П. Хонда, як конституційно закріплену систему «структуруючих елементів, що дають можливість визначати правове становище столиці України, особливості організації та функціонування у ній місцевого самоврядування і виконавчої влади, а також гарантії, які забезпечують вирішення питань місцевого та державного значення» [13]. Наведені визначення відображають сутнісні характеристики міста як суб'єкта та об'єкта суспільно-політичного життя та свідчать про те, що місто функціонує в складній системі відносин

і взаємозв'язків, що виникають у політичному просторі. Органи місцевого самоврядування змушені взаємодіяти з органами державної влади, вони випробовують на собі тиск різних груп інтересів, вони можуть ставати об'єктом впливу з боку політичних сил. Усе це вимагає розгляду місцевого самоврядування як одного з учасників сучасних політичних процесів, як важливу складову політичної системи.

У політичному аспекті місцеве самоврядування у великому місті відкриває можливість територіальній громаді безпосередньо керувати своїми спільними справами або через представницькі органи, які обираються відповідною територіальною громадою міста та підконтрольні їм. У програмних документах політичних партій, кандидатів на відповідні представницькі посади (голови, депутатів тощо) формулюються цілі та завдання розвитку відповідних територіальних громад, за підсумками виконання або невиконання яких може наступати політична відповідальність, навіть, якщо мова йде про реалізацію економічних, фінансових, соціальних та інших заходів та програм. Таким чином, новітні реалії політизації організації та діяльності органів публічної влади великих міст, що відбулися останнім часом, неодмінно висувують проблему відповідальності політичних партій та їх місцевих осередків, що мають більшість у місцевих радах, за наслідки своєї діяльності. В цьому сенсі запровадження пропорційної складової до виборчої системи на місцях є, безумовно позитивним. Разом з тим, належність більшості депутатів місцевої ради до певної загальнодержавної партійної організації, певним чином нівелює призначення представницького органу як саме місцевого, основною метою якого є вирішення проблем конкретного міста. Окремої уваги заслуговує і проблема політичної нейтральності міського голови як представника інтересів всієї територіальної громади міста як первинного суб'єкта місцевого самоврядування.

Однією з форм реалізації політичної суб'єктності великих міст є їх участь у вирішенні питань адміністративно-територіального устрою, а також основних напрямів реформування територіального устрою країни. Аналіз публікацій, присвячених проблемам реалізації концептуальних засад місцевого самоврядування, дозволив їх звести в наступні групи: проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України з метою оптимізації місцевого самоврядування; проблеми розвитку місцевого самоврядування у столиці та інших найкрупніших містах України; проблеми місцевого самоврядування приміських територій; значна диференціація існуючих форм територіальної організації та необхідність врахування територіальних особливостей місцевого само врядування різних адміністративно-територіальних одиниць.

Не сприяє реалізації правосуб'єктності великих міст відсутність актуального законодавства з питань вирішення питань адміністративно-територіального устрою. В цих умовах остаточному прийняттю в Україні конституційних змін та перспективному законодавчому регулюванню в частині визначення адміністративно-територіального устрою мала б передувати розробка та обговорення чіткої програми законодавчого забезпечення адміністративно-територіальної реформи, яка б визначала послідовність, перелік та орієнтовані терміни прийняття відповідних законів України, строки введення їх в дію. При цьому, міста мають можливість виступати ініціаторами відповідних змін як самостійно, так і опосередковано – через асоціації міст, органів місцевого самоврядування та ін.

Однією з нагальних проблем є перебування значної кількості населених пунктів в адміністративних межах інших населених пунктів (наприклад, м. Інкерман, смт. Кача та ще 29 сільських поселень входять до складу Севастополя; до складу міст обласного значення входять понад 500 інших населених пунктів, а до складу міст районного значення – майже 1,4 тис. сіл і селищ), що породжує конфлікти різної етіології та потребує знаходження, насамперед, політичних та інших засобів їх вирішення. Існування в містах районів (є 121 район) та підпорядкованості деяким містам селищ-супутників створює конфліктні ситуації при функціонуванні самоврядних органів управління різних ієрархічних рівнів та інші проблеми. Мають місце регіональні особливості розвитку міських поселень України, що не може не позначитися на функціонуванні органів місцевого самоврядування.

Важливим напрямом реалізації політичної суб'єктності великих міст є їх участь у виробленні та реалізації регіональної політики, адже державна політика іманентно має враховувати регіональні особливості. Висловлено низку пропозицій щодо основних напрямів державної регіональної політики, зокрема, формування: 1) концептуальних засад організації місцевої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою; 2) низки законів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади, їх взаємодію; 3) у структурі публічної влади органу, який опікується проблемами місцевого самоврядування і допомагає у їх вирішенні; 4) механізму консультацій для врахування місцевих інтересів при прийнятті органами центральної влади рішень з питань управління на місцях [14]. На думку В. С. Куїбиди, у найближчій перспективі регіональні особливості місцевого самоврядування ще більше диференціюватимуться, що зумовлено наявністю широкої палітри проєктів, спрямованих на удосконалення місцевого самоврядування

в різних регіонах держави, розроблених окремими дослідниками, групами учених, провідними фахівцями, які намагалися максимально врахувати місцеві особливості [15]. Певні здобутки у питанні вироблення нових форм організації міського самоврядування вже є. Зокрема, у містах Києві, Львові, Одесі та деяких інших великих містах відбулися заходи щодо удосконалення існуючої моделі управління містом, виходячи, насамперед, із концепції розуміння великого міста як цілісного організму.

Правосуб'єктність міста є досить розгалуженою та може розглядатися у внутрішньому та зовнішньому аспектах. Так, якщо взяти за приклад місто Одесу, то поряд із внутрішніми питаннями організації управління міськими районами, формування представницьких та виконавчих органів влади, вироблення осн. принципів їх взаємодії, існують і проблеми віднесення до юрисдикції публічно-самоврядних органів міста територій, які є прилежними до території міста Одеси, адже невходження до території міста низки територій прилеглих районів створює незрозумілі труднощі громадянам та суб'єктам підприємницької діяльності в реалізації власних прав в економічній, соціальній сфері тощо; не вирішеними залишаються питання визначення та належного оформлення міських меж. Згідно чинної Конституції України ці питання віднесено до повноважень Верховної Ради України, але сам порядок зміни меж міста є досить складним, заплутаним і таким чином не стимулює територіальну громаду міста до розвитку.

Практикою зарубіжних країн вироблено низку моделей побудови взаємовідносин міста та прилеглих територій. Аналіз найбільш розповсюджених варіантів вирішення проблем прилеглих до міста територій дозволяє стверджувати, що в сучасних умовах можуть «спрацювати» наступні форми управління розвитком міських агломерацій: 1) встановлення з боку держави адміністративного округу, що покриває територію агломерації (міські округи, які пропонувалися на рівні законопроектних робіт); 2) координація діяльності між муніципалітетами, що входять в агломерацію, через укладення міжмуніципальних угод; 3) формування організацій міжмуніципального співробітництва: ради агломерації, міжмуніципальних господарчих товариств, галузевих рад і комісій (наприклад, за Законом України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» від 16 квітня 2009 року [16]).

Таким чином, проблеми великих міст може вирішити тільки організаційно автономне та політично відповідальне місцеве самоврядування, здатне вирішувати як економічні питання, так і соціально-економічні і політичні конфлікти. Світовий досвід показує,

що у довгостроковій перспективі Україна зможе успішно будуватися, тільки маючи розвинене місцеве самоврядування.

Проведене дослідження дозволяє сформулювати наступні висновки:

1) місцевому самоврядуванню притаманна політична функція, яка безпосередньо походить від публічно-правової природи місцевого самоврядування та знаходить свій вияв у формуванні та реалізації основних напрямів розвитку територіальних громад великих міст;

2) політична суб'єктність великого міста визначається сукупністю реальних можливостей міста, інституціоналізованих у компетенції суб'єктів публічної влади на відповідній території, та готовністю використовувати цей потенціал для забезпечення найбільш суттєвих прав і свобод жителів, тобто територіальної громади міста.

3) до основних форм реалізації політичної суб'єктності великих міст можна віднести вибори та референдуми, як основні форми безпосередньої демократії, діяльність суб'єктів міського самоврядування щодо визначення основних цілей, завдань та напрямів розвитку територіальних громад великих міст, зокрема, у вирішенні питань адміністративно-територіального устрою та виробленні регіональної політики держави, внутрішньо міських форм безпосередньої та представницької демократії та ін.

До перспективних напрямів дослідження конституційного статусу великих міст можна віднести вивчення особливостей формування, структури та функціонування територіальної громади великого міста, питань територіальної організації великих міст, а також визначення компетенції публічних органів влади великих міст та її розмежування із іншими суб'єктами публічної влади.

Бібліографічний список

1. Телешун С. О. Державний устрій України: проблеми теорії і практики: автореф. дис... д-ра політ. наук: 23.00.02 / С.О. Телешун; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 2000. – 34 с. – укр.
2. Хонда М. П. Конституційно-правовий статус столиці України – міста Києва : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / М. П. Хонда; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2007. – 19 с. – укр.; Шкабаро В. М. Конституційно-правовий статус міста в Україні : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / В. М. Шкабаро; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. – К., 2004. – 19 с. – укр.
3. Куйбіда М. С. Державне управління розвитком міст із спеціальним статусом (на прикладі м. Севастополя) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / М. С. Куйбіда; Нац. акад. держ. упр.

- при Президентові України, Львів. регіон. ін-т держ. упр. – Л., 2011. – 20 с. – укр.; Росенко М. І. Організація влади у містах зі спеціальним статусом (на прикладі м. Севастополь) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / М. І. Росенко; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2007. – 20 с. – укр.; Саханенко С. Є. Теоретичні та організаційно-функціональні засади політичного управління містом в умовах самоврядування: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.04 / С. Є. Саханенко; Донецьк. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2005. – 36 с. – укр.
4. Куйбіда В. С. Конституційно-правові основи самоврядування в містах обласного значення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / В. С. Куйбіда ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2001. – 20 с. – укр.
  5. Дробуш І. В. Функції органів місцевого самоврядування в Україні: Монографія / І. В. Дробуш. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. – С. 34.
  6. Бальцій Ю. Ю. Правовий статус міського голови в Україні / Одеська національна юридична академія / Ю. Ю. Бальцій. – О.: Фенікс, 2007. – С. 94.
  7. Конституційне право України / За ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Наукова думка, 1999. – С. 11.
  8. Батанов О. В. Деякі теоретичні проблеми співвідношення місцевого самоврядування та державної влади / О. В. Батанов // Часопис Київського університету права. – 2002. – № 2. – С. 26.
  9. Крусян А. Р. Сучасний український конституціоналізм / А. Р. Крусян. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – С. 358.
  10. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні : Монографія / О. В. Батанов. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – С. 136.
  11. Бальцій Ю. Ю. Правовий статус міського голови в Україні / Ю. Ю. Бальцій ; Одеська національна юридична академія. – О. : Фенікс, 2007. – С. 95.
  12. Шкабаро В. М. Конституційно-правовий статус міста в Україні : дис. ... канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.02. – конституційне право / В. М. Шкабаро ; Національна академія наук України. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2004. – С. 29.
  13. Хонда М. П. Конституційно-правовий статус столиці України – міста Києва : дис. ... канд. юрид. наук. за спеціальністю 12.00.02 – конституційне право / М. П. Хонда ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2007. – С. 7-8.
  14. Див., наприклад : Ткачук А. Влада і самоврядування в Україні / А. Ткачук // Місце та регіональне самоврядування України. – 1995. – Вип. 1-2 (10-11). – С. 112.

15. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування : монографія / В. С. Куйбіда. – К. : МАУП, 2004. – С. 196.
16. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 року № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2009 – № 38. – Ст.534.

Статья посвящена изучению вопросов реализации политической субъектности крупных городов в аспекте реализации их конституционно-правового статуса. Проанализированы основные подходы к определению политической функции как присущей местному самоуправлению, определены основные формы реализации этой функции в деятельности субъектов публичной власти крупных городов и некоторые направления их конституционно-правового обеспечения.

The article is devoted the study of questions of realization of political sub'ektnosti of large cities in the aspect of realization of their constitutional-legal status. The basic going is analysed near determination of political function as inherent local self-government, the basic forms of realization of this function in activity of subjects of public power of large cities and some directions of their constitutional-legal providing are certain.

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2013

УДК 342:659.3(477)

Каплій О. В., НУ «ОЮА»

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ

У статті розглядаються основні підходи до класифікації засобів масової інформації згідно діючого українського законодавства, з'ясовується роль «нових» ЗМІ у сучасному світі та обґрунтовується необхідність роздержавлення державних і комунальних друкованих ЗМІ, як одного з різновидів ЗМІ.

Постановка проблеми. Без існування і належного функціонування різноманітних засобів масової інформації (далі – ЗМІ), які спроможні висвітлити широкий спектр поглядів та думок, не можливо реалізувати гарантоване статтею 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод право кожного на свободу вираження поглядів, що охоплює свободу дотримуватись своїх поглядів, одержувати